

CAERTE EBDE ORDONANTIE VANDE RIDDERLYCKE St JORIS GULDE DIE MEN NOEMPT DEN OUDEN VOETBOGHE INDE HEERLYCKHEYT VAN EECKEREN

1.-Inden eersten soo wat schutter of lieffhebber in dese gulde oft Broederschap van St Joris sal believe te comen die sal moeten ten eersten ende al vooren by sijne behoorelycke eede die hij te dien eynde doen sal beloven der selver schutterijen goet ende getrouwe te wesen de Caerte ende ordonantie van dien in akte haere pointen ende artikelen te onderhouden de eere ende trouwe der sel ver te helpen naerderen ende vermeerderen ende het achterdeel der selver te helpen weiren ende keeren ende den hooftman Coninck ende Deeckens Oudermans ende alle Overhooffden der selve schutterije gehoorsaem te wesen in allen t'gene sy lieden uyt crachte haerder officien den selven schutter voorhouden sullen ende voorts generalyck te doen wes een goet schutter schuldigh is te doen.

2.Ende niemant sal voor gulde Broeder ontfanghen worden dan met consent vanden Hooftman, Coninck, Deeckens, Oudermans ende andere gemeyne gesellen oft den meesten van dien.

3.-Naer t'welck oock niet sal mogen geschieden by avonde oft by ontijde oft met droncken hoofde maer nuchteren monde ende voor den noene onbegrepen ende hier toe sal wel beraeden ende dat oock in geenen andere tijde dan op der H.Sacraments, op St Jorisdagh op den kermes dagh of den Papegayedagh ofte schietdagh oft sanderdaeghs daer naer.

4.-Item men sal alle jaeren merchelycken sanderdaegs naer St Joris dage met gemeyne wijzen verkiesen eenen nieuwe Deecken als de oude haere rekeninghe gedaen sullen hebben, den welcken met den anderen aanblijvenden Deecken sorge sal moeten dragen ende bewin hebben, over allen het gene der naer schutterlycke usantien der selve schutterijen aengaen sal ende sal desen dienst gedurende tijdt van twee jaeren soo dat er alle jaeren eenen Deecken aff ende aengaen sal ende soo wie daer toe aldus vercosen sal worden sal t'selve op sijnen voorgaenden eede sonder eenighe contradictie moeten aenveerden op pene van tweelff guldens t'elckent reysen d'welck men sonder vertreck den selven re'bellingen sal affhouden tot behoeff der selver gulde.

5.-Op St Joris dagh ende als men opwaerts schieten sal sullen de Deeckens met advise vanden hooftman, coninck ende gemeyne gesellen te vooren den cost besteden in eenigher herberghe ten meesten oorboir vande gulde Broeders, naer d'welck elck schutter sal gehouden wesen ten selven huysse onder den wimpele oft standaert te compareren blijvende bij sijne andere mede gulde Broeders teirende aldaer voor dien daghe tot de rekeninghe vanden eersten gelaeghe toe ende naer de voors.rekeninghe syn gelage op leggen ende betaelen op de verbeurte van niet te compareren te vervallen inde verbeterde ofte boete van thien stuyvers van de gulde ende niet te min syn eerste gelage metten cost betaelende om den weerdt niet te frustreren al op uytbandighe voetstonts ofte ter eerste gelegenheit.

6.-Item ten selven St Joris daghe sal elcke schutter gehouden wesen te compareren binnen der kercken ten dienste Gods offerende alsdan met synen hooftman, Coninck ende Deeckens een oort ter eere vanden sel ven dienste op pene van thien stuyvers tot behoeff van de gulde voorschreven.

7.-Item des anderendaeghs daer naer sal men houden ende begaen het jaergetijde ende memorie voor alle overledene gulde broeders der selven broederschap totten welcken elck schutter sal gehouden wesen te compareren ender der selven overledenen met gebeden ende offeranden gedachtigh te wesen gelycker wys hij soude begeiren hem

naermaels te geschieden sonder nochtans in eenighe voordere vergaderinghe oft casten gehouden te wesen, offerende insgelyckx tot subsidie ter voors. dienste als voren op pene van thien stuyvers als voren tot behoeff als voren.

8.-Item soo wanneer ter ordonantie ende naer oude ghewoonte de feesten oft vergaerdagen geordoneert sijn, sal als dan den Cnape den wimpele oft standaert uytsteken ten huysse daer de gulde voor dat jaer gelogeert is ende daer naer sal hem elck gulde broeder presenteren onder den wimpele, belanghende d'officie der Deeckens sullen de Deeckens inder naeme der gheheel der gulde rekenen het eerste gelage corts naer den maeltijt ende t' selve ophaelen ende den weert voldoen ende soo wat schutter hem weygeroyck maeckte sijn gelagh op te leggen ende daer bij den hooftman, Coninck ofte Deeckens gecallengiert worde soudē gevallen wesen inde boete van thien stuyvers ende evenwel betaelen sijn voorgaende gelagh al op paraat executie als vooren.

9.-Item op de vergaerdagen, colff daghen ofte andere mael tijden als men ter ordinantie den schutterlyck versaemt is, een ieder gulde broeder sal gehouden wesen hem inder den wimpele schutterlyck ende eerlyck. te draghen sonder onbehoorelycke dronkenschap te hanteren ofte niet overvloedighe moeten te drincken, sonder kyven, vloecken, onminne, vechten ofte eenighe beroerte te maecken van onunie ende geschillen, emmers soo lange de Deeckens henne administratie vandien daghe voor den eersten gelaghe volbrocht hebben ende soo wat geschil datter oprysen magh tusschen eenighe partijen, suilen terstonts den hooftman, Coninck ende Deeckens t' selve te nederleggen ende gebieden partyen stilte op alle behoorelycke onderdanigheydt ende op den eedt die sy den Boghe gedaen hebben verclaerende daer naer de selve partyen als vereenichde broeders op arbitrale uytspreecke dier ter saecken van dien by de gecommiteerde van de gulde ende van de hooftman, Coninck ende Deeckens geordineert sullen worden, sal alsdan gedaen endé uytgesproken worde, naar de welcke in gevalle partijen hen niet en willen reguleren ende gehoorsaemelijck submitteren soudē elck oversulckx verbeuren thien stuyvers tot behoeff als vooren.

10.-Item in gevalle men voorts quame tot vechterije sonden quetsen sal alsoo de beschuldigde aldus vermaent verbeuren twee gulden ende de onschuldige sijne behoorelijcke submissie ende obediētie te buyten gaende ende hem selven breeckende twintigh stuyvers.

11.-Ende comende tot eenighe quetsure sonder doodtslach t'sij klein oft groot te verbeuren ses dobbel van de voorgaende.

12.-Item ten tijde als men schieten sal, sal elck schutter gehouden wesen hem te presenteren onder den wimpele ende voorts onder den vogel met eenen behoorelijcke cruytsbooghe bouten ende andere gereedschap daer toe dienende, tende de eenighe wettighe executie over de gelegenheyt der persoonen ter disertis vanden hooftman, Coninck ende deeckens ende gemeyne gesellen over te nemen.

13.-Ende soo wie alsdan de voghel oft Papegay af schieten sal, sal daer mede ter eeren sijn der conste ende schutterlycke hanteringhe in alle maeltijden ende vergaederingen die ten tijde sijnder coninckschap onder den uytstekende wimpel geschieden sal van allen oncosten ende den eersten gelaghe sonder wijn vrij sijn.

14.-Met conditie dat de selve coninck sanderendaeghs daer naer den Papegay dage tot behoeff vande gemeyne gulde opleggen sal een fijne tonne bier, mits oock verbeterende de breucke met eenen silveren schilt weerdigh sijnde ten minsten drij carolus guldens ende dat binnen s'jaers op de verbeurte van gelijcke drij guldens boven den voorns. schilt welcke Breucke altijdts sal blijven in bewaernisse vanden hooftman ende deeckens belijt en het behoorelijck gebruyck des Coninckxs.

15.-Item als er iemandt dobbel Coninck is ende op sijn keyzerschap staet ende men ten behoorelijcken tijde opwaerts schieten sal,alsdan sal elck schutter in handen vande Deeckens inleggen ses stuyvers ten proffijte vanden Coninck die den dubbelen Coninck affgeschoten sal hebben ende van het keyzerschap geweirt.

16.-Item naer gevalle eenighe schutter keyser werde en den vogel drij weeken achter malcanderen affgeschoten hadde,den selven schutter salhebben vande gulde een juweel van drij silveren vogelen oft Papegayen weert sijnde tweelf gulden eens ende naer sijn doot mogen de Deeckens ter dier tijde sijnde voor de voors.somme het selve wederom lossen ende de voorts.keyser sal alsoo los ende vrije sijn van alle maeltijden ende gelaghen sonder wijn soo dickmaels als den wimpel uytsteken sal inde gemeyne vergaedinghe t'sij buyten oft binnen Eeckeren ende anders geene vrijheit meer hebben dan eenigh ander gulde Broeder.

17.-Inde feestdaeghen als men den vogel geschoten sal hebben,sal men naer schutterlijcke usantien ter stont naer den maeltijdt metten conick naer de doelen gaen schietende aldaer sommighe schietspelen oft heulen uyt recreatie ende den Boge ter eeren ende daer wederom degaelyck in orde gaende onder den wimpele comende ende des sanderendaeghs wederom t'sijne huysen haelen ende onder den wimpel brengen ende voorts naer de doelen te gaen schieten naer schutterlycke usantien totten noene ende tegens dat den weerd den cost berijdt sal hebben ..... maeltijt gedaen sijnde .....

17• (••••)in ordere gaende onder den wimpele coomende ENDE DAERN AER TYDELYCK METTER SONNEN DEN CONINCK T'SIJNEN HUYSE LEYDEN(.....)ende teghens dat den weerd bereydt sal hebben ende de maeltijdt gedaen sijnde WEDEROM TER DOELEN GAEN ALS VOOREN TEN DEDE EENIGHE MERCKELIJKE EXCUSATIE TER DISCRETIE DER OVERHEEDEN.

18.-Item iegelyck schutter sel hem oock wachten iamanden buyten deeser gulde te drincken te leyden sonder cinsent der overhigheden ten waer omeen twee of drij droncken te doene op de verbeurte van derthien stuyvers t'elcken reysen wel verstaende dat ingevalle den geeerden of gehalden deur lenge drincken eenige insilentie bedreeve tegens deese Caerte, sal staen ter discretie ende lasten van den ghenen die den selven soude oorlove gehaelt sal hebben.

19.-Item de deeckens sullen oock ten tijde sy van haerder officie rekening van de gemeyne gulde houden subject sijn voor haere meeyte pijn ende arbijd van alle mondkosten ende eerste gelaghen altijdt vrij sijn ende ongehouden,maer niet in de partticieliere naergelaeghe over welcke sy insgelyckx ter collectatien niet en sullen gehouden sijn maer sal den weerd sijne gelaeghslieden asldan mogen kennen ende selve ophaelen.

20.-Op alle vergaedinghen als men den wimpel uytsteecken sal,sal den Cnaepe gehouden sijn den selven wimpele wederom tydelyck ende metter sonnen in te trecken om tr schouwen alle opspraecken tegens alle goede ende schutterlycke usantien.

21.-Wilverstaende dat naer het intrecken van den wimpel nimandt hem sal verexcuseeren of over eenighe fauten van den boghe tegens den bighe bedreven oft en sal haer oock schutterrije nimands misdaed aantrecken ofte ondervinden.

22.-Item sal oock elck schutter van deese gulde naer alle geplegen usantien een eerlycke cleedinghe moeten draegen principaelyck op de ommeganghen van Eeckeren soo de selven naer behooren sullen bevinden desgelyckx sal elcken schutter gehouden weesen op

de ommeganck van Eeckeren tegen de Hoogmisse te versaemen inde gulde camer om alsdan gelyckelyck ten dienste Gods ende voords den geheelen ommeganck met hennen booghe ende geschudt twee aan twee voor de selve processie gaen in goeder maniere ende ordonantie eerlyck ende sonder clappen ende sal de Cnaepe voor ende ontrent den eersten geleden voeghe omme de schutters in goeder manieren te houden ende soo wie van de selve ofte imand van de overigheden der schutterije van sijne insolentie soude gecalangiert worden souden alsoo verbeuren t'elcke reyse twee stuyvers tot behoeff als vooren.

23.-Ende sal alsdan naer het innecoomen van de processie elck schutter gehiuden weesen met sijnen hoofdtman coninck ende deeckens te offeren een oord ten minsten oft soo dat sal overdragen worden.

24.-Naer den welcken de voors.Cnaepe den standaert sal uytsteken ten huysse daer de schutterije lestmael den cost sal besteedt hebben om de lieffhebbers onder den wimpel minnelyck te versaemen omme te mogen becavelen de eere vanden boghe ende sullen de selve schutters aldus versaemt sijnde mogen verteiren op t'corpus vande geheele gulde een tonne biers.

25.-Desgelyckx zal men oock useren inden ommeganck der H.Sacraments dagh behalven de cleedinghe boghe ende wimpel.

26.-Item soo wanneer eenighe van de andere gulden binnen Eeckeren opwaerts schieten sullen sal den Caape ter eeren vanden Boghe den wimpel uytsteken ten huysse waer de gulde gelogeert is omme alsdan de lieffhebbers te versaemen ende bij de gulde ter dier tijdt opwaerts schietende te vereeren ende te beschincken naer ouder costwuen ende sulle de selve al.êdan op t' corpus van de geheele gulde mogen vertEHren een tonne biers :benefens den cost van vereeringhe ende beschincken.

27.-Behoudelyck dat de Deeckens ofte iemandt den last hebbende in haerder absentie sullen toesight nemen naer dien tot sulcke vergaerdinghe niemandt en is verbonden datten geene disordre en geschiede tenderende tot precuditie vanden boghe op alle behoorelycke onderhoudt van de penen als vooren.

28.-Item oft geschiede dat dese schutterije van eenighe andere gulden van buyten beroepen weerde te schieten ter eeren ende ten prijse van elcke gulde sal indien gevalle den hooftman. Coninck ende Deeckens uyt dese gulde verkiesen alsoo veel schutters alhier beroepen sijn ende sullen de selve alsdan schutterlycken moeten compareren met henne gereedschappen schietende tegens haere partije naer hen best vermogen soeckende de eere vanden Boghe ende met de selve hennen arbeydt sullen sij gestaen van iet te geldene uyt henne borsen maer sal het verlies strecken ten laste vande geheele gulde welverstaende oft in dit schieten eenighe bogen quamen te breken oft eenighe ander gereedschap daer toe dienende dat t'selve sal gerepareert worden bij der gulde voorschreven.

29.-Ingevalle men oock ter ordonantien vanden hooftman Coninck ofte Deeckens quame te trecken tot eenighe schietspelen ter Landtsjuweele oft andersints eenighe andere haeckspelen omme te becavelen d'eere vanden boghe tot onderhoudt van alle minnelyck acoord ende schutterlycke usantien sal hem elck schutter daer toe sijnde bereedt maecken ten dede merckelycke noot-saecke op pene van twintigh stuyvers vanden welke vermaendt sijnde ende consente gegeven hebbende bij soo verre de selve ten toegrijpens in gebrecke bleve, soude verbeuren twee guldens tot behoeff der selver schutters ter dier tot den spele treckende ende in geenen gebreken en blijven.

30.-Maer alsoo dese gulde totten gemeyne landtjuweel van seeckere vrijheden ofte dorse en subject is,wesse in tijden ende wijlen dienaengaende sal moghen gheraempt

worden op alle penen bij hooftman Coninck ende Deeckens onverbrekelykke testatueren ende strictelycke, op pene ende privilegie vanden Boghe te onderhouden.

31.-Item soo wat boden van buyten eenighe brieven brenghen van eenighe opghehanghen schietspelen versoeckende het minnelyck versoeck totten selvenspele sullen de Deeckens den selven Bode op den cost vande gulde mogen te biere leyden ende hem naer ouder gewoonte ende costuymen eerlyck voldoen voor synen ganck tot hem roepende twee ofte dry gulde broeders ende lieffhebbers doende den Bode goede chiere op den cost vande gulde tot twee guldens toe.

32.-Item soo wanneer uyt recreatie onder de doelen versaemt sullen wesen de lieffhebbers om te schieten soo sal hem elck schutter eerlyck ende schutterlyck draeghen hen wachten ende vermijden van vloecken oneerlycke woorden te spreken, kyven, vechten, onminne te maecken oft oock eenighe filterije voorts te ste .....

oft iet tot serejudicie(?) vanden Boghe wesende op pene van sijnen schoen te hanghen naer gewoonte vanden boghe ingevalle van onnooselheyt oft onwetentheyte maer met opsetten wille, ende besonder daerover gestraft te sijne boven den schoene nich te verbeuren thien stuyvers t'elcken reyse tot behoef van dier vergaedinghe ende ofter hoogen oft voorder gebreuckt werde sal staen tot pene hiervore verhaelt.

33.-Item wat gulde Broeders kindt oft kinderen jonck oft oudt in sijnen broode sijnde ende ongehout quamen te sterven, sal den vader vandien kinde voor de doot schult ende tot reparatie van dese gulde betaelen in handen vande Deeckens voor elcken thien stuyvers.

34;-Desgelyckx elcke gulde broeder overlidende sal de gulde als voore voor de doot schuldt aenveerden sijnen boghe met de gereedschap, behoudelyck dat men de selve mach laten lossen bij d'erffgenaemen met seven guldens ende thien stuyvers

35.-Item oft eenigh gulde broeder uyt dese gulde wilde schijden, sal eerst moeten verclaeren redenen waeromme, om geen duyfhuis daer aff te maecken, ende alsdan sal hij voor sijn uytgaen moeten betaelen in handen vande Deeckens twaelff guldens met conditie dat men t' selve niet sal toelaeten dat op de selve dagen ende tijden als int incomen van deser gulde, hier voorens geseyt is ende even wel sal den selven uytganger sijnen cost vandien daghe moeten betaelen ende opleggen oft hij ter maeltijdt gaet oft comt oft niet alle oude t' achterheydt ende gebreken op hem resterende op uytspandighe als vooren.

36.-Item eeniegelyck gulde broeder sal gehouden sijn te compareren ende mede te gaen soo wel te begraeffenisse als ter uytvaart van eenighe overleden ouder dese gulde, wel verstaende daer aff geadverteert sijnde vanden Cnape vande gulde ende de selve advertentie sal moeten geschieden bij den Cnape immers ten minsten eenen dagh te vooren, ende soo wie in gebreke blijft inde voorschreven comparitie sal verbeuren tot reparatie vanden Autaer Gods ende ter eeren van Ste Joris een pont was ofte thien stuyvers, eens.

37.-Item elcke schutter sal hebben eenen staelen Boghe hem selven toebehoorende oft eenen wintboogh met fijn gereedschappen van coker ende pijlen weerd sijnde ten minsten sesthien guldens niet min maer wel meer.

38.-Item de Deedkens en sullen eygene fouten rekenen maer sullen t' selve op hunnen behoorelycke tijden moeten ophaelen ende sullen alle breucken hier boven verhaelt staen op uytspandighe als met alle pointen van rechte uytgenomen.

Onderstont aldus op heden den elfften Juny Anno sesthienhondert ende seventigh, den Coninck Coninckstabels ende andere vanden regimente der gulde vanden Edelen Ridder St Joris binnen de hoofstadt van Loven vergadert sijnde op hunnen ordinariisse camer is by mij onderschreven Secretaris der selve gulde voorgelesen de requeste aen hun gepresenteert van wegens de gulde van St .Joris tot Eeckeren, ten eynde om te approberen ende te vernieuwen d'Articulen van hunne oude Caerte hier voorens gestelt ende naer voorgaende lecture ende examinatie der selven, hebben de voors.articulen ende ordonnantien in alle poincten geapprobeert ende vernieuwt gelyck sij selve apporberen ende vernieuwen mits desen Actum ut supra onderstond quod attestor was onderteekent A. Van Heusden sris

Den Eedt vande Ridderlijke St Joris Gulde, die men noempt den ouden Voet boghe.

(zie H.Kanora:De Ridderlijke St.-Jorisgilde, blz.11. Ilaar is die eed gepubliceerd)

Aldus gecollationeert tegens *****
voornoemde originele ende bevonden daer
***** accorderen By mij onderschreven op
*****bij den Raede van Brabant
***** mitteert t'Antwerpen resideren
***** Eeckeren alhier vacerende
desen. seventhienden van Juny
sesthienhondert negenennegentich.

Quod attestor M. Wits ,not° 1699

Enige verklaringen:

naerderen = naderen

achterdeel = nadeel, schade

weiren = afweren, weerstand bieden aan

merckelycken = bijzonder

bewin = zich bemoeien met

reysen = malen

rebellingen = ????

cost = het voor iets uitgegeven geld

oorboir =

gelaghe = eten en drinken

uytbandighe = van panden uitgaan

filterijen = ???

gecalengiert = geïst in recht

tende = aan het einde

heulen = met schijven of ballen spelen

becavelen = hoogschatten, hoogachten

behalven = met uitzondering van

beschinken = regelen

tenderen = naar iets streven

dors = rug

ongehout = ongenoegen, vijandig

comparitie = van compareren = verschijnen

wintboghe = vwint = iets van geen waarde.

serejudicie = ????